

Pozdravljeni, **učenci/ke 6.C** razreda.

Velikokrat ste v naravi bodisi na travniku, vrtu ali pa kje drugje, kjer cvetijo drevesa, grmički ali zelne rastline. Če dobro opazujete, vidite metulje ...ali celo slišite čebele... Kaj delajo tam?

DELO NA DALJAVO za 10. teden (25.5.-29.5.)

- Cilji: - se seznaniti s procesom opraitve in oploditve
- sklepati na pomen, vlogo, opraevalcev

Navodilo za delo: - preberi spodnji tekst in nato v zvezek, na kratko zapiši bistvo obeh procesov. Pomagaj si z naslednjimi vprašanji:

1. Kdaj pride do opraitve?
2. Kako pride do opraitve?
3. Kateri so najpogostejši opraevalci?
4. Ali lahko že po izgledu cvetov ugotovimo ali je rastlina žužkocvetka ali vetrocvetka? Svoj odgovor utemelji.
5. Kdaj govorimo o oploditvi?
6. Kaj nastane iz opljenega jajčeca?
7. V kaj se spremeni semenska zasnova in v kaj plodnica?

Opraitev in oploditev

Opraitev je **prenos peloda na brazdo pestiča**. Opraitev je predpogoj, da lahko pride do oploditve in s tem do razvoja novega organizma. Najbolje je, da pride pelod iz **prašnika ene rastline na pestič druge rastline iste vrste**, saj je s tem zagotovljeno, da potomec podeduje lastnosti staršev. Ker so rastline pritrjene, pri prenašanju cvetnega prahu sodelujejo **živali** (največkrat žuželke) ali **veter**, včasih tudi **voda**-predvsem pri vodnih rastlinah.

Rastlinam, katerih pelod **prenašajo žuželke**, pravimo **žužkocvetke**. Žuželke (ali druge organizme), ki sodelujejo pri prenašanju cvetnega prahu, imenujemo **opraevalci**. Cvetovi žužkocvetk so običajno živih **barv in dišijo**, s čimer privabljajo **opraevalce**. Pri dnu venčnih listov se običajno **izloča sladka medicina**, s katero se **opraevalci prehranjujejo**. Tako imajo oboji korist: žuželke dobijo hrano, rastline so opraitene. Gre za **sožitje oziroma simbiozo**.

Rastlinam, katerih **cvetni prah prenaša veter**, pravimo **vetrocvetke**. Cvetovi vetrocvetk so drugačni od cvetov žužkocvetk. So **manj opazni, ne dišijo in ne izločajo medicine**. Prašniki in brazde pestičev običajno **segajo daleč iz cveta**, da so čim bolj **izpostavljeni vetru**. Vetrocvetke imajo v prašnikih **veliko pelodnih zrn**, da povečajo možnost opraitve.

Po opraitvi iz pelodnega zrna na brazdi požene izrastek - **pelodov mešiček**, ki se podaljšuje skozi vrat pestiča v plodnico, kjer so semenske zasnove. V semenski zasnovi je jajčece. Pelodov mešiček **prodre v semensko zasnovo do jajčeca** in vsebini **se zlijeta**. To je **oploditev**. Iz opljenega jajčeca se začne razvijati kalček nove rastline, iz **semenske zasnove pa nastaja seme**. To je kalček z rezervno hrano, ki ga obdaja semenska lupina. **Plodnica raste in se razvija v plod**.

Sedaj pa si v učbeniku na str. 75 pogledaj še slikovno gradivo (levo zgoraj). Sliko opraitve in oploditve preriši in označi.

Želim vam prijetno in uspešno delo.

